

AZW Nieuwsflits

Update en highlights AZW StatLine
en arbeidsmarktonderzoek

Oktober 2019

ONDERZOEKSPROGRAMMA

ARBEIDSMARKT

ZORG & WELZIJN

1. Nieuwsflits

Het AZW programma ontsluit arbeidsmarktdata voor de Zorg en WJK en voert inhoudelijk arbeidsmarktonderzoek uit. Arbeidsmarktdata worden continu ontsloten en bijgewerkt via AZW Statline (via www.azwinfo.nl). Onderzoeksrapporten worden gepubliceerd zodra deze door de AZW partijen zijn vastgesteld.

In deze Nieuwsflits wordt een kort overzicht gegeven van de recente ontwikkeling van de arbeidsmarkt (data) en wordt een overzicht gegeven van de relevante onderzoeken die in AZW verband worden uitgevoerd.

2. Update onderzoeksagenda

Hoofdonderwerpen onderzoek

Het AZW programma doet beleidsonderzoek rondom de volgende hoofdonderwerpen:

- Conjunctuur & Stelselwijzigingen
- Arbeidsmarktontwikkelingen
- Duurzame inzetbaarheid
- Behoud van werkenden voor sector
- Onderwijs, Scholing & Ontwikkeling
- Inhoudelijke toekomstverkenning

Deze onderwerpen zijn niet exclusief, maar bieden een kapstok en een denkkader. Elk onderdeel staat daarmee niet op zichzelf, maar verhoudt zich tot de andere onderwerpen. Op basis van deze onderwerpen zijn bestuurlijke vragen geformuleerd. Deze bestuurlijk strategische vragen worden, afhankelijk van de aard van de vraag, vertaald naar onderzoeksopdrachten of de organisatie van inhoudelijk debat (via o.a. kennisbijeenkomsten en dialoogsessies).

Blijf op de hoogte

Regelmatig verschijnen er nieuwsbrieven, rapporten of presentaties van bijeenkomsten op de website. Wil je niks missen. Meld je dan voor de [nieuwsberichten](#).

3. BELEIDSRIJK ONDERZOEKSPROGRAMMA

Gepubliceerd! Arbeidsmarkt sociaal domein

Op dinsdag 15 oktober 2019 hebben AZW partijen het eerste [onderzoeksrapport](#) gepubliceerd. In dit onderzoek wordt aan de hand van drie hoofdvragen (en 27 deelvragen) de arbeidsmarkt van het sociaal domein in kaart gebracht. Bij het rapport staat ook een [samenvatting](#). Ook licht de [onderzoeker](#) kort het onderzoek toe. Al deze documenten zijn te vinden op www.awzinfo.nl.

Arbeidsmarktontwikkelingen medisch domein

Wat zijn gevolgen van de conjuncturele ontwikkelingen op de arbeidsmarkt van het medisch domein? Is in de toekomst een varkenscyclus te voorkomen in het medisch domein? Welke arbeidsmarkttrends zijn de komende jaren te verwachten in het medisch domein? Het rapport is inmiddels vastgesteld.

Uitvoerder: SEO Economisch Onderzoek.
Oplevering september 2019.
Publicatie begin november 2019.

Mismatch, werkdruk, verzuim, agressie en geweld

Wat zijn (branche) specifieke oorzaken van (ervaren) werkdruk en welke zijn beïnvloedbaar door sociale partners? Wat zijn (branche) specifieke oorzaken van (ervaren) agressie en welke zijn beïnvloedbaar door sociale partners? Welke rol kan technologie spelen bij deze onderwerpen?

Uitvoerders: TNO en HHM,
oplevering november 2019.
Publicatie januari 2020.

Sociaal domein: leren van andere landen en sectoren

Wat kunnen we leren van de aanpak van tekorten in andere sectoren? En hoe is het sociaal domein in andere landen georganiseerd. Deze vragen staan centraal in een onderzoek met als doel: leren van ervaringen en verzamelen best practices. Bureau AEF gaat deze uitdaging aan.

Uitvoerder: AEF,
Oplevering februari 2020.
Publicatie april 2020.

Voor in de agenda: AZW kick-off 2020

Begin februari 2020 wordt vanuit het AZW programma een bijeenkomst georganiseerd waarin de (dan) drie gepubliceerde onderzoeken worden besproken en waarover discussie zal worden georganiseerd. Ook komt actueel regionaal onderzoek naar voren, onderzoek vanuit de fondsen en VWS en (indien mogelijk) een kijkje in de keuken bij het ontwikkelen van het nieuwe prognosemodel voor zorg & welzijn. Hou de agenda in de gaten via www.azwinfo.nl.

Opleiden & Ontwikkelen

Op 24 juni 2019 organiseerde AZW een bijeenkomst over opleiden en ontwikkelen. Voorbeelden van hoe verschillende branches enerzijds de instroom vergroten en anderzijds medewerkers behouden door ontwikkeling en perspectief te bieden vind je terug in [de presentaties op de website](#). Bij de bijeenkomst waren cao-onderhandelaars, bestuurders van arbeidsmarktfondsen en beleidsmedewerkers uit het medisch en sociaal domein aanwezig.

4. ONTWIKKELINGEN DATAWAREHOUSE

AZW StatLine

Op [AZW StatLine](#) vindt u alle actuele, reguliere kerncijfers.

Op 29 augustus 2019 zijn de tabellen met kwartaalinformatie op de AZW StatLine geactualiseerd met in bijna alle tabellen informatie over het eerste kwartaal 2019. Het betreft tabellen over:

- Werkgelegenheid
- Persoons- en baankenmerken
- Mobiliteit
- Arbeidsdeelname
- Ziekteverzuim

De volgende kwartaalupdate vindt plaats op 28 november 2019.

AZW Dashboard

Het AZW [dashboard](#) bevat een selectie van de informatie uit AZW StatLine en geeft een visueel overzicht van de stand en ontwikkelingen van de belangrijkste onderwerpen.

Het AZW dashboard geeft gebruikers op een toegankelijke en gebruiksvriendelijke manier een algemeen overzicht van de belangrijkste informatie in AZW StatLine. Een algemeen overzicht is mooi, maar veel gebruikers zijn juist geïnteresseerd in één specifieke AZW-branche. Daarom is het afgelopen kwartaal op verzoek in het dashboard een centraal selectieveld toegevoegd die alle figuren in het dashboard instelt op de gekozen branche. Enkele figuren waarvoor geen informatie naar de gekozen branche aanwezig is, krijgen de tekst getoond dat deze informatie niet beschikbaar is voor deze branche.

AZW Dossier

In [het dossier 'arbeidsmarkt zorg en welzijn'](#) op de CBS website publiceren we aanvullend statistisch onderzoek, naar aanleiding van specifieke maatwerkvragen. Dit zijn veelal gedetailleerde tabellen die (nog) niet geschikt zijn voor publicatie op AZW StatLine. Ook factsheets en CBS nieuwsberichten die in het kader van AZW worden gemaakt, worden daar gepubliceerd. Het dossier bevat ook een document met veelgestelde vragen en een overzicht en leeswijzer bij de tabellen.

Op 18 oktober 2019 zijn op deze plek voor de Commissie Werken in de Zorg [28 regionale Factsheets gepubliceerd](#).

Werknemers- en Werkgeverspanel

In mei en juni 2019 zijn de panels die CBS heeft opgezet voor het AZW programma voor het eerst benaderd.

Voor de werknemersenquête is een steekproef getrokken uit de bijna 1,3 miljoen werknemers die in december 2018 in sector werkten. Voor de werkgeversenquête is een steekproef getrokken uit de bijna 127 duizend bedrijven die er in april 2019 in de zorg- en welzijnssector (breed) waren. Over de uitkomsten van deze enquêtes zijn twee rapportages gepubliceerd op het AZW dossier. We zien dat ruim driekwart van werknemers (zeer) tevreden is over het werk en dat werkgevers verschillende maatregelen nemen om de oplopende werkdruk aan te pakken.

Het AZW dossier is te volgen met een [rss feed](#).

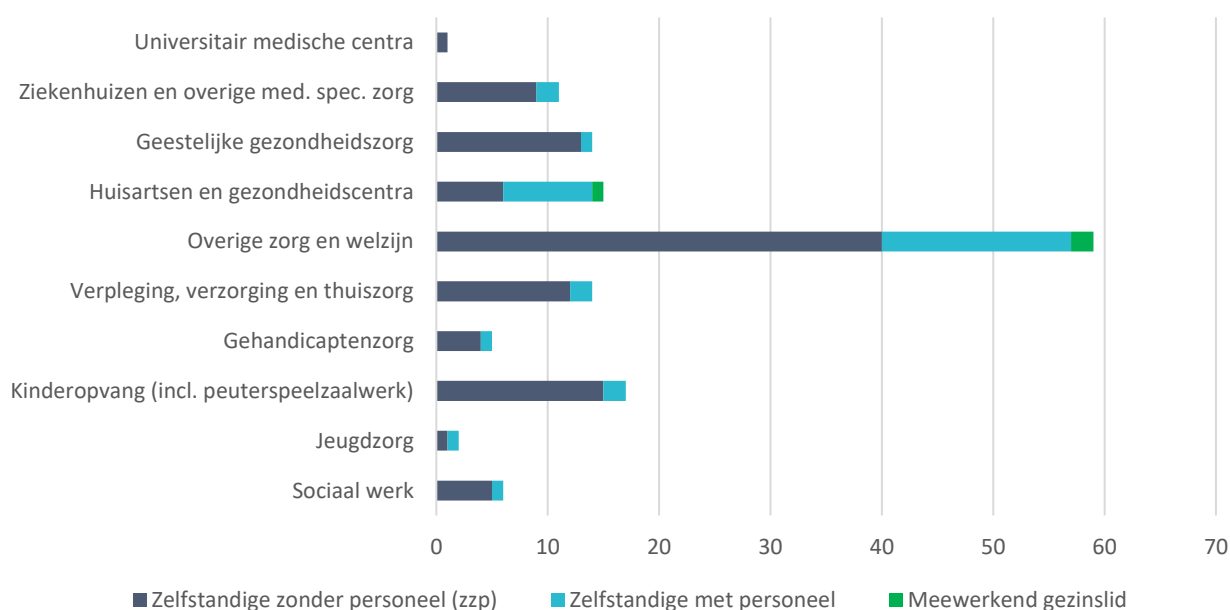
5. Wat zien we in de cijfers?

In het eerste kwartaal van dit jaar waren 1,3 miljoen werknemers in zorg en welzijn werkzaam. Het aantal was iets hoger dan tijdens de vorige piek in 2012, zodat de terugloop van het aantal werknemers tussen 2012 en 2016 teniet is gedaan. Dat beeld verschilt overigens per sector. De Universitaire Medische Centra, gehandicaptenzorg en de geestelijke gezondheidszorg kenden in het eerste kwartaal van 2019 inderdaad het hoogste aantal werknemers sinds enige jaren, bij de ziekenhuizen en overige medisch specialistische zorg was al in het najaar van 2018 het hoogste aantal werknemers sinds het najaar van 2011 bereikt. En hoewel de verpleging, verzorging en thuiszorg de laatste jaren een toenemend aantal werknemers kenden, is het niveau van 2012 nog niet bereikt.

Tussen de eerste kwartalen van 2018 en 2019 stroomden sinds 2010 niet eerder zoveel werknemers in de sector zorg en welzijn in. In totaal ging het om ruim 164 duizend werknemers (13 procent). Daartegenover verlieten 118 duizend werknemers de sector, voor een baan elders of vanwege stoppen met werken (9 procent).

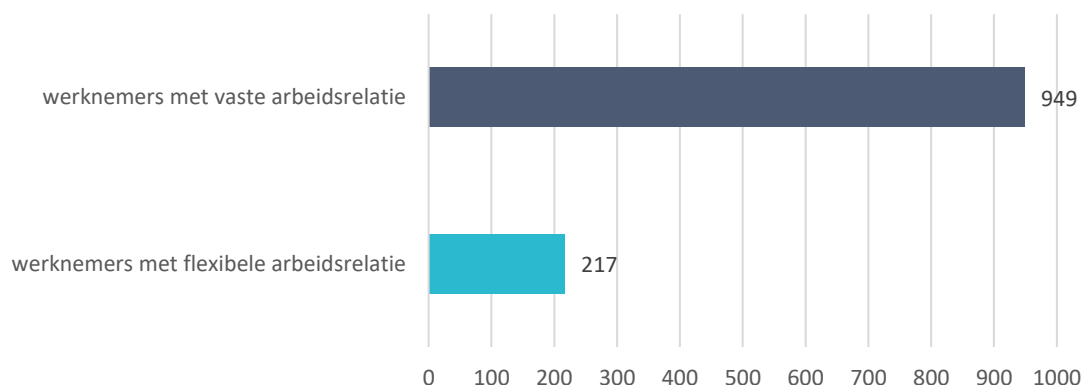
De meeste informatie in AZW StatLine heeft betrekking op werknemers, oftewel personen in loondienst. De tabel 'Werkzame beroepsbevolking; positie in de werkring' op [AZW StatLine](#) is daarop een uitzondering. Deze tabel bevat niet alleen informatie over werknemers met een vaste of een flexibele arbeidsrelatie (waaronder bijvoorbeeld oproep-, inval- en uitzendkrachten), maar ook over zelfstandigen met en zonder personeel en meewerkende gezinsleden.

Figuur 1. Zelfstandigen (x 1.000) in zorg en welzijn (voorlopige cijfers 2018)

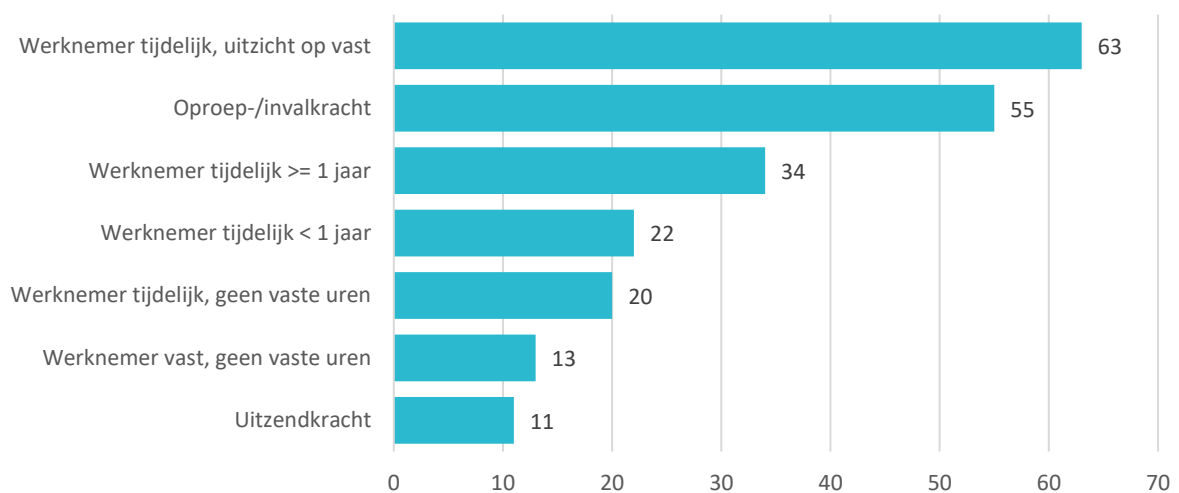
In 2018 werkten er 145 duizend zelfstandigen in de zorg en welzijn, veelal als zzp'er. De branche met het grootste aantal zelfstandigen (60 duizend) is de overige zorg en welzijn, die onder meer praktijken van tandartsen, tandheelkundig specialisten, verloskundigen en fysiotherapeuten omvat. In deze branche werken bovendien veel zelfstandigen die personeel in dienst hebben (17 duizend). Ook onder huisartsen en gezondheidscentra komen relatief veel zelfstandigen met personeel voor (8 duizend). Meewerkende gezinsleden in zorg en welzijn (3 duizend) werken vrijwel uitsluitend in de overige zorg en welzijn en bij huisartsen en gezondheidscentra.

Figuur 2. Type arbeidsrelatie van werknemers in zorg en welzijn (x 1.000 werknemers)

Uit figuur 2 blijkt dat het grootste deel (81 procent) van de werknemers (in totaal 949 duizend) een vaste arbeidsrelatie heeft. In figuur 3 zijn de contracttypen van werknemers met een flexibele arbeidsrelatie verder uitgesplitst. Van de werknemers met een flexibele arbeidsrelatie werkte de grootste groep (63 duizend) werknemers in een tijdelijk dienstverband met uitzicht op een vast dienstverband. Ook werkten 55 duizend als oproep- /invalkracht. Op AZWStatLine is deze informatie ook per branche beschikbaar.

Figuur 3. Contract type van werknemers met flexibele arbeidsrelatie in zorg en welzijn (x 1.000 werknemers)

6. Innovatieprojecten AZW Datawarehouse

Vacatures

Een belangrijke graadmeter voor de spanning op de arbeidsmarkt zijn de verschenen en openstaande vacatures.

Vacatures worden inmiddels vrijwel allemaal online gepubliceerd. De online vacatures worden via 'webscraping' verzameld. Dit betekent dat op een geautomatiseerde manier informatie van vacaturesites wordt verzameld en omgezet naar gestructureerde data. Via een koppeling met gegevens van de Kamer van Koophandel worden de vacatures ingedeeld naar de bijbehorende AZW-branche.

Vervolgens zullen de online vacatures worden aangevuld met de vacatures die niet online gedetecteerd zijn. Dit wordt gedaan voor alle vacatures in Nederland volgens een uniforme methode, zodat de AZW-vacatures zullen aansluiten bij de overige vacaturedata van het CBS. Wanneer de resultaten van voldoende kwaliteit zijn, zullen de vacatures naar branche en regio gepubliceerd worden.

Publicatie: vooronderzoek december 2019.

Beroepen

Voor diverse beleidstoepassingen is het nodig om meer informatie te hebben over beroepen. Een secretaresse die werkzaam is in een ziekenhuis, wordt meegeteld in de branche. Bij voorkeur willen we onderscheid kunnen maken tussen primair proces, administratief personeel en management.

Via de werkgevers- en werknemersenquête is informatie over beroepen beschikbaar gekomen. Er wordt onderzocht tot in welke mate van detail het mogelijk is om uitkomsten over beroepen te kunnen publiceren. Hiervoor maken we gebruik van diverse hulpinformatie uit registraties en modelmatige schattingsmethoden.

Ook wordt onderzocht of het mogelijk is om met behulp van machine learning op basis van registraties (over opleiding, salaris, BIG-registratie, etc.) gedetailleerde informatie over beroepen samen te stellen

Jeugdhulp

Eén van de AZW branches is jeugdzorg.

Jeugdhulp is echter een beleidsterrein dat breder is dan jeugdzorg. Jeugdhulp omvat jeugdzorg, daarnaast ook werkzaamheden bij de gecertificeerde instellingen voor jeugdreclassering en –detentie (instellingen buiten reguliere AZW), instellingen voor 'Veilig thuis' en een diversiteit aan instellingen met jeugdhulp die in andere AZW-branches zijn ingedeeld.

We onderzoeken wat de meest kansrijke opties zijn om cijfers samen te stellen op basis van een combinatie van gegevens van diverse bronnen.

De uitkomsten van het werknemerspanel voor Jeugdhulp zijn gepubliceerd in het AZW dossier.

Ziekteverzuim

Op AZW StatLine is op dit moment op kwartaalbasis informatie beschikbaar over het ziekteverzuimpercentage per AZW-branche. Deze informatie is gebaseerd op de CBS verzuimenquête onder werkgevers.

Meer informatie over ziekteverzuim is gewenst, bijvoorbeeld naar persoons- en arbeidskenmerken en per regio.

Op dit moment vindt er een haalbaarheidsanalyse plaats waarbij na wordt gegaan of op basis van Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (CBS/TNO) meer informatie over verzuim ontwikkeld kan worden.

Publicatie haalbaarheidsanalyse: oktober 2019
Resultaten (indien mogelijk): november 2019

Meer over AZW

Het onderzoeksprogramma AZW volgt al vanaf 1995 belangrijke trends en ontwikkelingen op het gebied van arbeidsmarkt in zorg en welzijn. Het veelzijdige programma wordt uitgevoerd in opdracht van arbeidsmarktfondsen in zorg en welzijn (A+O VVT, O&O-fonds GGZ, StAZ, StAG, SoFoKleS, SSFH, de arbeidsmarktplatforms 'sociaal werk werkt', 'jeugdzorg werkt' en 'kinderopvang werkt') en het Ministerie van VWS.

De deelnemende partijen geven actief opdracht aan het AZW programma vanuit een gemeenschappelijk belang: een optimaal functionerende arbeidsmarkt met voldoende, vitaal en gemotiveerd personeel. Om dit te bereiken is de beschikking over betrouwbare informatie over de arbeidsmarkt essentieel. Hiervoor is het datawarehouse AZW Statline ontwikkeld. Deze wordt uitgevoerd door het CBS. Daarnaast is er een beleidsrijk onderzoeksprogramma waarin verdiepend onderzoek wordt gedaan naar actuele arbeidsmarktthema's. Met de uitkomsten gaan partijen gezamenlijk in dialoog over de arbeidsmarktknelpunten en oplossingsmogelijkheden. Meer informatie over het programma is te vinden op www.azwinfo.nl.

Meer over AZW StatLine

De cijfers uit deze AZW nieuwsflits zijn gepubliceerd in AZW StatLine en het AZW Dashboard. Komt u via deze ingangen niet bij de juiste cijfers of heeft u vragen over cijfers, dan kunt u contact opnemen met het CBS via het telefoonnummer 045 570 7003 of per e-mail via infoazw@cbs.nl. Heeft u een vraag over deze site of over de gepubliceerde cijfers, kijk dan eerst bij de lijst van veel gestelde vragen.

Meer over CBS

In een samenleving waarin informatie explosief toeneemt, is het vrij kunnen beschikken over betrouwbare en integrale data cruciaal. Het CBS levert als hét statistische bureau van Nederland met betrouwbare statistische informatie en data inzicht in maatschappelijke vraagstukken. Daarmee voedt het CBS het maatschappelijk debat, de beleidsontwikkeling en de besluitvorming en draagt zo bij aan welvaart, welzijn en democratie. Dit gebeurt onder meer door het leveren van aanvullende statistische diensten, zoals het samenstellen van arbeidsmarktdata voor het onderzoeksprogramma AZW.

ONDERZOEKSPROGRAMMA

ARBEIDSMARKT

ZORG & WELZIJN

www.azwinfo.nl